

holbt med deres Gaards Producter. Jeg har kjendt Præster, der, naar de skulde opgive deres Indtægter, idet de søgte Stipendier til deres Sønner, accurat regnede paa samme Maade, og det Samme gjentager sig naturligvis med Gaardmænd og Huusmænd. Det vil være overordentligt vanskeligt at faae den Erkjendelse rigtigt frem, at, hvad man spiser op og personlig lever af, er en meget væsentlig Indtægt. Dette er nu Noget, der særligt vil gjøre Landbocommunalraadene mindre vel skikkede til at baane Skatteligningscommissionerne. Men ogsaa i de mindre Kjøbstæder vil det iøvrigt blive Tilfældet, at Communalbestyrelserne ville hildes i den Interesse, som den menneskelige Svagheit under disse Forhold ikke kan unddrage sig fra, og som der ikke er en stærk Control nok til at forhindre. Det har forsaavidt været mig paa-faldende, at Finanzministeriet endog ligeoverfor Landcommunerne har villet give slip paa et Controlmiddel, som det dog har fastholdt ligeoverfor Kjøbstæderne. Baade for Kjøbenhavn og for Kjøbstadcommunerne skal Finanzministeriet ifølge Lovforslaget udnævne Skattecommisfairesne, og det skal ogsaa bestemmes, om der skal appelleres til Oberstskatteligningscommissionen; ved Landbocommunerne skal derimod Amtsraadet, der dog ogsaa kun er et høiere kommunalt Raad, i hvilket de samme Interesser for en stor Deel ere tilstede som i de lavere, udnævne Skattecommisfairesne, ligesom det ogsaa er det, der bestemmer, om Appel skal stee. Jeg indseer ikke, hvorfor man saaledes har svækket Controlen overfor Landcommunerne.

Lovforslaget har dog tilsidst erkjendt, at det ikke gaaer an ganske at overlade Ansættelsen til Communerne, idet disse baade ville savne den fornødne Indsigt, og Egenhigten ogsaa derved vil komme for stærkt i Fristelse. Det har derfor villet hjælpe paa Indsigten, og dette har da ført til den meget omtalte Bestemmelse om en Ansættelse af Hartkornets Brugsværdi. Der er blevet gjort Indvendinger imod denne Ansættelses Rigtighed med Hensyn til dens Ligelighed, og det er blevet sagt, at en Gjennemsnitsbrugsværdi af 25 Tønder Byg vel kunde være passende i enkelte Landsdele, men ikke i andre. Jeg troer dog, at man paa

dette Punkt har overbrevet Forholdet, forsaavidt man har sagt, at Byrden saaledes vilde falde altfor haardt paa Productionsevnen i de mindre gode Landsdele, idet jeg antager, at Uligheden i Hartkornets Værdi saa temmelig er ubjævnnet derved, at Hartkornet i hine Egne er meget lavere i Forhold til Arealen, og at der, efterat Matriculen er sat, er steet overordentligt store Fremskridt i disse mindre heldigt stillede Landsdele i Henseende til Forbøns Cultur og Opdyrkning. Men jeg skal lade dette Punkt fare og derimod spørge: Hvem er det, der efter Bestemmelsen i § 6 bliver den egentlige Skatteligningscommission for Landet? Det bliver Lovgivningsmagten, Regjeringen i Forening med Rigsdagen, thi den siger, hvad Indtægten af et vist Agerbrug skal vurderes til. Dog er dette ikke fuldstændigt gennemført, idet Paragraphen kun fastsætter et vist Minimum. Dette Gjennemsnitsminimum af 25 Tønder Byg skal altsaa udtrykke Hartkornets Brugsværdi, det vil sige, den Værdi, det har uden Hensyn til Besidderens Arbeidskraft, eller hvad jeg vilde kalde dets Forpagtningsværdi; til denne Værdi skal ogsaa lægges — dette ligger aabenbart i § 4, sammenholdt med § 6, — Værdien af Besidderens Families Arbeidskraft og af Soligen. Denne sidste Værdi, især Arbeidskraftens Værdi, vil nu ogsaa være meget vanskeligt at bestemme. Naar en Mand driver sin Gaard alene med sin Familie istedetfor med Tyende, hvorledes skal saa Beregningen stee, thi saa virker Familien jo som hans Tyende, som han skal underholde. — Der er dernæst ganske rigtigt gjort den Bemærkning, og den er just fremkommen fra Medlemmer, fra Landcommunerne, at, naar man først engang anlægger denne Maalestof af 25 Tdr. Byg pr. Td. Hartkorn som dets Gjennemsnitsbrugsværdi, saa ville Communerne være stede i en naturlig Fristelse til at berolige deres Samvittighed ved, at de, naar de blot ansætte Hartkornets Brugsindtægt til dette Beløb, have gjort, hvad Ret er. Det er den Fare, man løber. Man har selv erkjendt, at man ikke kan overlade Indtægtsansættelsen til Communerne uden et Correctiv, og i det, man i den Anledning foreslaaer, er der intet Correctiv tilstede.

Dette er saaledes det, som jeg troer, at